

Fietsers niet welkom in de Bourgoyen-Ossemeersen?

De voorbije maanden kregen we veel reacties van onze leden over het fietsverbod in de Bourgoyen-Ossemeersen. Wij hebben deze problematiek aangekaart in de beheercommissie voor het stedelijk natuurreservaat en bij de bevoegde politici. Om op een open en ernstige manier te kunnen discussiëren, stelden wij een standpunt over het fietsverbod op, dat we hebben overgemaakt aan de politici en aan de beheercommissie en dat we hier ook kenbaar maken aan al onze leden.

Fietsverbod streng toegepast

Regelmatig komen mensen bij Natuurpunt Gent klagen dat zij met de fiets in het gebied worden tegengehouden door personeel van de Groendienst (onder wie mensen met toezichthoudende bevoegdheid) met de mededeling dat fietsen er verboden is. Tot onze eigen verbazing (en ontsteltenis) stellen we vast dat fietsers de laatste maanden zelfs actief uit het stedelijk natuurreservaat worden geweerd.

Die ambtenaren beroepen zich (overigens terecht) op de verkeersborden 'verboden voor alle bestuurders' (C3) en de sinds enkele maanden extra geplaatste verbodsborden aan de ingangen van het gebied. Enkel op het tracé M. Gandhistraat – Brugsesteenweg via de Bourgoyendreef is fietsen momenteel 'toegestaan'. Dit zal waarschijnlijk zo blijven tot het Westerringfietspad tussen de Brugsesteenweg en de M. Gandhistraat is afgewerkt.

Natuurpunt Gent is van oordeel dat zoveel mogelijk mensen moeten kunnen genieten van het prachtige natuurgebied Bourgoyen-Ossemeersen, uiteraard op voorwaarde dat er zo weinig mogelijke natuurverstoring is. Onze slogan is niet voor niets 'natuur voor iedereen'. Natuurpunt Gent betreurt dan ook dat er een fietsverbod geldt in het stedelijk natuurreservaat, een gebied vlak bij dichtbevolkte buurten. We betreuren ten zeerste de manier waarop de stad op dit punt met zijn bezoekers omgaat. Dit is een contraproductief 'onthaalsignaal' en inconsequent voor een fietsstad als Gent, die veeleer blij zou moeten zijn dat er mensen komen fietsen naar en in het stedelijk natuurreservaat.

Fietsers verstoren de natuurwaarden niet

Een heel belangrijke, zo niet de belangrijkste reden waarom Natuurpunt Gent ervoor pleit om het fietsverbod ongedaan te maken, is dat fietsen in een natuurgebied geen negatieve effecten heeft op de natuurwaarden. Studies in natuurreservaten hebben al meermaals uitgewezen dat fietsen zelfs de minst versturende recreatievorm is. Fietsers blijven immers meer op de paden dan wandelaars. Hun geruisloze, gelijkmatige voortbewegen laat de dieren ook minder opschrikken. Op dat vlak vormt fietsen dus geen enkel probleem in de Bourgoyen-Ossemeersen, ook al is dit een natuurgebied met als hoofdfunctie natuur.

Goede infrastructuur voor fietsers en wandelaars

De infrastructuur in de Bourgoyen-Ossemeersen leent zich prima voor fietsers en wandelaars, want op de voldoende brede wegen is fietsen naast wandelen heel goed mogelijk. De Valkenhuisweg, de Bunderweg, de Baudetlaan en het tracé langs de ringsloot en de afgraving vormen volgens Natuurpunt Gent prima wandel- én fietstracés. Enkel het pad langs de Leiedijk is door de zeer gebrekkige toestand niet aangewezen om te fietsen – dit deel van het wandelpad is zelfs voor veel wandelaars een vervelende doortocht. Ook de knuppelpaden zijn moeilijk combineerbaar voor fietsers en wandelaars. Wij zijn van oordeel dat je fietsen dus moet toelaten waar het kan en pas hoeft te verbieden waar het moet.

Geen eiland in de stad

De Bourgoyen-Ossemeersen zijn geen geïsoleerd 'eiland' in de stad. Veel mensen ervaren fietsen in dit gebied als een bijzonder aangename, natuurexplorerende belevenis. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat bezoekers die al fietsend komen genieten van het prachtige natuurgebied, zouden verstoken blijven van dit 'recht'? De Bourgoyen-Ossemeersen zijn juist een heerlijk gebied om rustig met kleine kinderen of als oudere persoon veilig te fietsen. Er zijn helaas niet meer zoveel plekken waar kinderen nog kunnen fietsen zonder het gevaar te lopen onder een auto terecht te komen.

Het is zelfs ecologisch absoluut verantwoord om fietsers naar de Bourgoyen te lokken. Wandelaars komen veelal met hun auto vanuit het Gentse (en zelfs vanuit de ruimere omgeving) naar het gebied om er te wandelen. Volgens ons zouden mensen dan ook veeleer moeten worden gestimuleerd om met de fiets naar de Bourgoyen te komen en 'als beloning' zouden ze dan ook moeten kunnen fietsen in het natuurgebied zelf.

Bovendien valt ook het belang van de Bourgoyen-Ossemeersen als veilige doorgangsroute niet te onderschatten. Heel veel buurtbewoners maken al sinds decennia gebruik van de veilige doorsteek van de Zandloperstraat naar de Driepikkelstraat (via de Baudetlaan en de Valkenhuisweg). Dit is een veel veiliger alternatief voor fietsers omdat op die manier het gevaarlijke centrum van Mariakerke vermeden wordt. Daarnaast dienen de Bourgoyen-Ossemeersen voor veel mensen ook als een veilige en zeer aantrekkelijke doorgangsroute van en naar hun werk. Vooral veel mensen van Mariakerke fietsen via de Bourgoyen (langs de afgraving) naar het Sint-Pietersstation. Dat kunnen we alleen maar toejuichen.

Het zogenaamde fietsprobleem is ontzettend overdreven

Volgens onze ervaring worden de 'problemen' met fietsers in de Bourgoyen-Ossemeersen zwaar overdreven. De in de week, zeker buiten de 'spitsuren', zeldzame fietser kan maar weinig 'problemen' opleveren voor klasgroepen die op dat moment worden rondgeleid. Bovendien kunnen voetgangers evengoed 'storen' wanneer zij zich tussen een groep aandachtige luisteraars moeten wringen om hun weg te vervolgen. Tijdens de drukke weekends dienen fietsers gewoon meer rekening te houden met de wandelaars – iets wat in drukke winkelstraten als de Lange Munt of de Veldstraat toch ook zonder veel noemenswaardige problemen mogelijk is.

Onaangepast (fiets)gedrag op een verstandige manier aanpakken

Niet-natuurversturende recreanten als fietsers zouden niet mogen gegijzeld worden voor een al bij al zeer beperkt probleem. Het is misschien veeleer aangewezen om alle bezoekers te

wijzen op de noodzaak van een tolerante houding tegenover de verschillende recreatievormen (die geen natuurwaarden verstoren!).

Sommige fietsers – we spreken hier echt over uitzonderlijke gevallen – gedragen zich inderdaad niet behoorlijk en kunnen daardoor de wandelaars wel storen. Maar het is echt niet nodig om daarvoor alle fietsverkeer in de Bourgoyen-Ossemeersen te verbieden, want dan moeten alle fietsers boeten voor het onaangepaste gedrag van enkelingen. Op het gedrag van sommige wandelaars valt trouwens ook wel het een en ander aan te merken, maar dat betekent evenmin dat alle wandelaars uit het gebied geweerd zouden moeten worden. We vinden wel dat wandelaars in het natuurreservaat 'voorrang' hebben op fietsers. We moeten dan ook van de fietsers een hoffelijke houding vragen tegenover de wandelaars (en uiteraard ook omgekeerd). De zeldzame bezoekers die problemen veroorzaken, moeten aangesproken worden op hun gedrag. Maar een positieve communicatie over het fietsverhaal naar het grote publiek is evenzeer essentieel.

Concrete voorstellen voor een passende aanpak

In de Bourgoyen-Ossemeersen lijkt ons een passende, niet-repressieve aanpak aangewezen. Het fietsen kan op een correcte manier gepromoot worden door een 'graag traag' of een 'schildpadsymbool' in combinatie met een natuurgebiedbord. Een heel positieve campagne zou er ook in kunnen bestaan dat je aan de fietsers in het gebied een sticker uitdeelt met 'ik fiets bewust en verantwoordelijk'. Dit is trouwens een van de opschriften van een Nederlandse fietscampagne. Op die manier creëer je een band tussen de fietsers en het natuurgebied. Volgens ons staat bijna iedereen open voor zo iets. Op plaatsen waar beter niet gefietst wordt, zoals langs de Leie en op de twee knuppelpaden, kun je borden plaatsen waarmee je fietsers vriendelijk verzoekt om af te stappen en over die korte afstand met de fiets aan de hand verder te gaan.

De naleving van dit fiets- en wandelbeleid kan worden opgevolgd door stadswachten of agenten die de mensen vooral aanmoedigen (in plaats van terechtwijzen) om de fiets te gebruiken in de Bourgoyen-Ossemeersen.

Aanpassing fietsbeleid dringend gewenst

Natuurpunt Gent is van mening dat fietsers in de Bourgoyen-Ossemeersen zeker niet zo hinderlijk zijn als sommigen willen doen geloven en dat het op de brede wegen in het natuurreservaat uitstekend mogelijk is om te wandelen en te fietsen zonder natuurverstoring. Daarom vragen we om het fietsverbod en zeker het repressieve optreden tegenover fietsers zo snel mogelijk stop te zetten.

Bart Vangansbeke
Natuurpunt Gent

(maart 2009)